

De Engelschen, in Oostende verblijvende, moeten binnen de 48 uren de stad verlaten - dus luidt een plakbrief in 't duitsch, in 't engelsch en 't fransch.

Van zoohaast de avond valt, sluiten schier al de winkels en vele herbergen. Vanaf 5 1/2, 6 ure, is het doodsch, doodsch in de stad - en de stilte wordt slechts onderbroken door den zwaren stap der duitsche soldaten, die hier en daar op hun gemak, in de weinige herbergen die nog open blijven, hun glas gaan drinken. De groote restauraties blijven open, de heeren platkoppen moeten toch . . . . . vlucht waren, nogal veel Oostendenaars teruggekeerd.

Volgens zekere personen zouden de Engelschen meester zijn te Gent en zou de spoorlijn te Aelter, tusschen Gent en Brugge, door ons volk opgebroken zijn geworden. Langs eenen anderen kant wordt verzekerd dat de treinen doorrijden van Gent tot Oostende.

Een heer, toehoorend aan ons Gemeentebestuur, zou te Sluis, van den heer baron SNOY, vleugeladjutant van onzen Koning, mededeeling bekomen hebben van een telegram uitgaande van graaf DE LALAING, Belgisch minister te Londen. Volgens dit telegram zouden de Bondgenoten meester zijn van Namen en naar Brussel oprukken. Mocht het waarheid zijn ! ('t Was een der 100.000 leugens tijdens de duitsche bezetting rondgestrooid...).

(vervolgt)

---

N.V.D.R. In de tekst zijn bepaalde zinnen vervangen door puntjes (. . . . .). Op deze plaatsen is de originele tekst onleesbaar doordat de krant, bij het inbinden, verkeerd-lijk werd afgesneden.

---

### MONDHARPEN OFTE MONDTROMMEN

door J.B. DREESEN

Tussen het middeleeuws materiaal dat wijlen heer CHOCQUEEL op het strand te Raversijde opgroef bevinden zich acht mondharpes ofte mondtrommen. Ze staan niet vermeld op de inventaris die CHOCQUEEL publiceerte van zijn vondsten (Les civilisations préhistoriques et anciennes de la Flandre occidentale. Bruxelles 1950). Wel staat er in de inventaris een vermelding van "8 agrafes de vêtement, en bronze, ornées de traits et percées d'un trou central" die we echter nog niet terug vonden in de verzameling. Bestaat er enig verband tussen de vermelde "agrafes" en de niet vermelde mondharpes ? Voorlopig kunnen we hierop geen antwoord geven.

Een mondtrom is een klein ijzeren of bronzen muziekinstrument, samengesteld uit een beugel met twee naast elkaar lopende benen en een platte veerkrachtige tong in gehard ijzer die op het midden van de beugel vastzit.

Van de in ons museum berustende mondharpes ontbreekt de tong. Waarschijnlijk is die mettertijd opgeroest want op al de exemplaren kan men nog de plaats zien waar ze bevestigd waren.

Ijzeren mondharpes worden gesmeed en bronzen gegoten. De gegoten exemplaren zijn tamelijk eenvormig en hun maximale lengte en breedte is kleiner dan die van de gesmede exemplaren. De maximale

lengte van een gegoten exemplaar bedraagt ongeveer 50 mm bij een breedte van 25 mm. Gesmeede exemplaren kunnen dubbel en meer zo groot zijn.

Dit instrument wordt bespeeld door het met de linkerhand voor de mond te brengen, de buitenkant van de benen tegen de tanden te drukken en met de rechterwijsvinger het uiteinde van de stalen tong te betokkelen. De mond- en keelholte, samen met het kaak- en hoofdbeen, fungeren hierbij als klankkast en door de eigen stand aan te passen kan men variatie brengen in de voortgebrachte tonen.

Mondharpen waren eertijds zeer verspreid en stonden hoog in aanzien. Er werden er veel teruggevonden tussen de gebruiksvoorwerpen van kastelen en burchten. Later werden ze voornamelijk bespeeld door jongemannen uit de lagere klassen en de boerenstand. Ook als kinderspeeltuig kende het eeuwenlang een grote populariteit.

Wanneer precies de geschiedenis van de mondharp in onze gewesten een aanvang nam is niet met zekerheid te bepalen. Er bestaat een eerste vermelding in de Waalse literatuur uit de 14de eeuw. De eerste Vlaamse vermelding komt voor in de 15e eeuw. Een leerling van de school van Memling beeldde de mondharp voor het eerst af op een schilderij op het einde van de 15de eeuw. (Madonna met drie musicerende engelen, in privé bezit).

Vermits CHOCQUEEL sporen vond van de bezetting van Walravensyde vanaf het einde van de 11e eeuw tot bij het beleg van Oostende (1601) moeten de aldaar gevonden mondharpen van tussen deze twee jaartallen dateren. De actiefste bewoning situeerde zich echter in de 14de eeuw. De zeer zware stormvloed van 1334 luidde het begin in van het verlaten van de site, die met de aanleg van de Dijk van het Brugse Vrije in 1390 nog meer geaccentueerd werd. Dus bestaat er een grote kans dat deze mondharpen reeds uit de 14de eeuw dateren.

Vanaf de tweede helft van de 16de en in de 17de eeuw wordt de mondharp vaker vernoemd en afgebeeld. Vanaf de 18de eeuw worden de gegevens weer schaars om in de 19de eeuw, voornamelijk in sommige Waalse streken, weer op te komen. Hier en daar bleven in ons land spelers op de mondharp actief tot voor de tweede wereldoorlog.

Na de tweede wereldoorlog verdween de mondharp in ons land volledig. Ze bleef echter voortleven in de herinnering van het volk en van enkele volkskundigen.

Kort na 1960 kende ze, door de opkomst van de POPMUZIEK, in onze gewesten een heropleving. De mondharp hoort dan ook thuis in elke COUNTRYGROEP die zich respecteert. In tegenstelling tot vroeger, toen het instrument de hoofdtoon aangaf dient het nu uitsluitend als achtergrondmuziek.

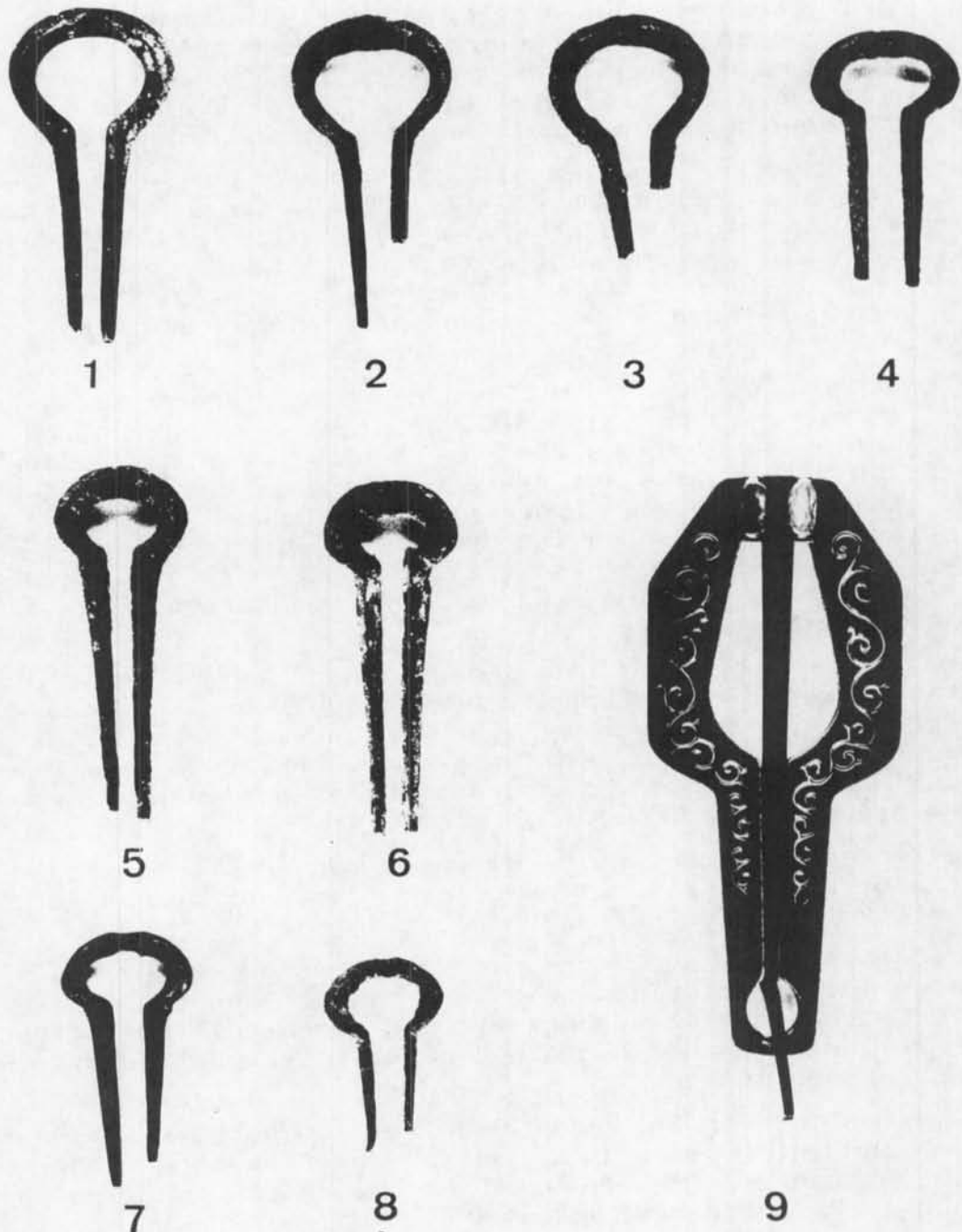
De momenteel nog verkrijgbare modellen komen, meestal industrieel vervaardigd, uit Oostenrijk. Maar ook hier heeft de moderne tijd zijn rechten opgeëist want naast de tweebenige modellen zijn nu ook aan weerszijden gesloten modellen op de markt.

Ons geacht lid, de heer Guy CORNILLIE, bespeelt nog regelmatig de mondharp waarmee hij dan ook, waarschijnlijk als enige, een zeer oude traditie (zie de aanhaling over Walravensyde) aan onze kust voortzet.

In onze huidige naslagwerken wordt vooral de term MONDTROM gebruikt

en daarnaast ook de woorden MONDTROMMEL en MONDHARP. Het woord MONDHARP (vanwege de harpvorm die het instrument heeft) is ouder dan MONDTROM maar het werd in de eerste helft van de 19de eeuw door dit laatste verdrongen. Ook het Engels hanteert het woord "harp" want in die taal noemt het instrument "a jawharp" waarbij de "jaw" op het kaakbeen doelt.


Op de mondharp spelen wordt soms TROMPEN genoemd en een MONDTROM-SPELER werd ook ooit een TROMPENIER genoemd.



MONDHARPEN.

Nummers 1 tot 8, exemplaren uit de Collectie CHOCQUEEL gevonden op het strand te Raversijde.

Nummer 9, een modern exemplaar, made in Italy.

 90